

Harju Maakohus
Tallinna kohtumaja
kohtunik Kädi Vaker

Tsiviilasi nr 2-25-128456

Hageja: Osaühing EUROPARK ESTONIA (registrikood 10811490)

Kostja: Jüri Rand (isikukood 35503080033)

Tallinn, 27. aprill 2026

KOHTUNIKU TAANDAMISE AVALDUS

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 23 p 7 ja § 24 lg 1 alusel

1. Taotlus

Kostja Jüri Rand palub:

- 1) taandada käesoleva tsiviilasja menetlemisest kohtunik Kädi Vaker;**
- 2) anda asi TsMS § 29 alusel teisele kohtunikule menetlemiseks.**

2. Õiguslik alus

TsMS § 23 p 7 sätestab, et kohtunik peab ennast taandama, kui esineb muu asjaolu, mis annab alust kahelda kohtuniku erapooletuses. TsMS § 24 lg 1 kohaselt võib menetlusosaline nõuda kohtuniku taandamist, kui esinevad §-s 23 sätestatud alused.

Riigikohus on oma 07.11.2005 määruses nr 3-1-1-123-05 (p-d 9 ja 11) selgitanud kohtuniku taandumise aluseid järgmiselt:

Esiteks peab kohtunik taanduma siis, kui ta kohtuasja lahendama asudes ei pea selles kohtuasjas subjektiivselt võimalikuks mitte igasuguse seadusega ettenähtava kohtulahendi tegemist, vaid eelistab selgelt ühte võimalikku lahendit teistele. Vastavalt Eesti kohtunike eetikakoodeksi p-le 25 peab kohtunik taanduma siis, kui tal on eelarvamus poole suhtes, mis takistab asja objektiivset lahendamist; kui ta on asjaosalistega lähedastes suhetes; tal on eraviisiline teave menetlusega seotud faktiliste asjaolude kohta; **ta on varasemalt asjaosalisi õigusalaselt nõustanud** või teab, et otsus võib puudutada teda ennast või tema perekonnaliiget. Siinjuures on oluline silmas pidada, et nii nagu mistahes teiselgi isikul, on ka kohtunikul oma hoiakute ja väärtushinnangute süsteem, millest aga ei saa automaatselt tuletada kohtuniku erapoolikust. Kohtuniku taandumise aluseks on vaid selline tema hoiakute ja väärtushinnangute süsteemist lähtuv arusaam, mis toimib tõepoolest argumentidele mittealluva ja diskussiooni välistava eelarvamusena.

Viidatud lahendi p-s 12 on Riigikohus lisanud:

„Arvestades seda, et Eesti kohtunike eetikakoodeksi p 14 kohaselt ei pea õigusemõistmine mitte üksnes olema, vaid ka näima aus, ongi KrMS § 49 lg 1 p-s 5 sisalduva taandumisaluse formuleerimisel kasutatud sõnaühendit "ei saa olla". Selline sõnakasutus osutab asjaolule, et kohtunik peab taanduma kõnealusel alusel ka siis, kui ta ise sisemiselt leiab, et ta saab lahendada kohtusja erapooletult, **kuid kui mitmesuguste objektiivselt nähtavate ja/või teadaolevate asjaolude pinnalt on võimalik selles vähemalt kahelda.**“

Samuti on Riigikohus lahendi nr 3-1-1-70-10 p-des 18 ja 19 üle korranud, et taandamiseks võib põhjuse anda ka Eesti kohtunike koodeksis sätestatuga vastuolu esinemine ning eraldi rõhutanud, et **Eesti kohtunike eetikakoodeksi p 14 kohaselt ei pea õigusemõistmine mitte üksnes olema, vaid ka näima aus.**

Varasemalt on sama põhimõtet taandamistaotluste lahendamisel kasutanud ka Harju Maakohtu esimees, taandades kohtuniku seoses sellega, et taandamisavalduse esitajal oli tekkinud sügav subjektiivne arvamus kohtuniku erapoolikuse osas (tulenevalt asjaolust, et kohus jättis rahuldamata esialgse õiguskaitse taotluse ning ei kinnitanud poolte vahel sõlmitud lapsega suhtlemise korda ka pärast seda, kui analoogiline kohtulahend oli tühistatud). Kohtu esimees leidis, et kuigi asjas ei esinenud TsMS § 23 p-des 1 kuni 6 toodud asjaolusid, siis tuleb kohtunik taandada menetluse efektiivsuse ja kohtu õigusrahu huvides, sest avaldajal oli tekkinud sügav

subjektiivne arvamus kohtuniku erapoolikuse osas. **Maakohtu esimees tõi täiendavalt välja, et tsiviilasja menetlemine peaks kohtumenetluses osalevatele pooltele ka näima erapooletu ja objektiivne** (Harju Maakohtu 04.01.2012. a määrus tsiviilasjas nr 2-11-8081).

EIK on leidnud, et nii nagu igale kohtuasjale tuleb läheneda individuaalselt, tuleb ka kohtuniku erapooletuse üle otsustada lähtuvalt konkreetse juhtumi asjaoludest (EIK suurkoja 15. oktoobri 2009. a otsus asjas Micallef vs. Malta, nr 17056/06, p 97). Seejuures tuleb hinnata konkreetse kohtuniku isiklikke veendumusi ja käitumist, st kas tal oli juhtumiga seotud eelarvamus või oli ta erapoolik (subjektiivne aspekt) **või kas kohus, mh selle koosseis garanteerisid piisavad tagatised, et välistada igasugune põhjendatud kahtlus erapooletuses** (objektiivne aspekt) (samas, p-d 93-99; suurkoja otsus Morice vs. Prantsusmaa, nr 29369/10, p-d 73-78; suurkoja otsus Denisov vs. Ukraina, nr 76639/11, p-d 61-65).

3. Põhistus

Käesolevas asjas lahendab vaidlust kohtunik Kādi Vaker (endise nimega Kādi Sacik-Korn). Kostjale teadaolevalt töötas kohtunik Vaker vahetult enne kohtunikuks nimetamist (kuni augustini 2021) pikaajaliselt hageja, Osaühing EUROPARK ESTONIA, palgalise juristina ja lepingulise esindajana. Selles rollis **nõustas ta hagejat õigusalaselt** ning esindas teda aktiivselt just nendes samades õigusküsimustes, mis on käesoleva parkimisvaidluse ja isikuandmete töötlemise tuumaks (sh 2015.–2016. aastal vaidlused isikuandmete töötlemise ja Transpordiametilt piiratud juurdepääsuga andmete saamise üle, vt õiguskantsleri 18.02.2016 seisukoht nr [6-1/151109/1600750](#), lisa 1).

Avalikuks tõendiks kohtuniku Kādi Vakeri (toonase nimega Kādi Sacik-Korn) tegevuse kohta hageja lepingulise esindajana käesoleva asjaga **identse iseloomuga** parkimistasude ja leppetrahvide vaidlustes on Harju Maakohtu 25.11.2019 kohtumäärus tsiviilasjas nr [2-19-121540](#) **lisa 2**, milles hageja Osaühing EUROPARK ESTONIA (registrikood 10811490) lepingulise esindajana on määruse päises sõnasõnalt märgitud Kādi Sacik-Korn. Tegemist on sama hageja, sama vaidluse esemega (parkimistasude ja leppetrahvide nõue) ning sama kohtuga (Harju Maakohus), kus käesolev kohtunik on nüüd asja menetlemiseks määratud. Sarnaseid näiteid, kus menetlev kohtunik on esindanud hagejat samasisulises vaidluses, võib tuua oluliselt rohkem (nt HMKo 08.01.2021, 2-20-122087/6; HMKm 24.08.2020, 2-20-108932/5; HMKo 08.07.2020, 2-20-108547/10; HMKo 08.07.2020, 2-20-108547/10; HMKo 08.06.2020, 2-20-100369/6; HMKm 01.06.2020, 2-20-108350/13; HMKo 25.05.2020, 2-19-121503/14; HMKo 25.05.2020, 2-19-121503/14; HMKo 09.04.2020, 2-19-121505/18; HMKo 05.01.2018, 2-17-117192/5 jne).

Eelkõige juhib kostja tähelepanu asjaolule, et kohtunik Kādi Vaker (tolleaegse nimega Kādi Sacik-Korn) oli juunis 2021 sõlmitud Transpordiameti ja OÜ EuroPark Estonia vahelise andmevahetuslepingu (nr [3.2-5/21/1750-1](#), lisa 3) hagejapoolne ametlik kontaktisik. Just selle sama lepingu ja süsteemi alusel on hageja teinud Transpordiameti liiklusregistrisse päringu ja saanud kostja isikuandmed ka käesolevas vaidluses. See tähendab, et kohtunikul on otsene eraviisiline teave menetlusega seotud faktiliste asjaolude (hageja andmepäringute süsteemi tagamaad, hageja sisekord, lepingute tingimused ja kulude struktuur) kohta, mille ta on omandanud **hagejat õigusalaselt nõustades**.

Kuna kohtunik Vaker on varasemalt pikki aastaid asjaosalist (hagejat) **õigusalaselt nõustanud, lugematul kordadel kohtus esindanud ja omab vahetut puutumust käesoleva hagi aluseks oleva andmepäringute õigusliku raamistikuga**, on kostjal põhjendatud alus kahelda kohtuniku erapooletuses TsMS § 23 p 7 mõttes. Aus ja õiglane menetlus (PS § 146; Euroopa inimõiguste konventsiooni art 6 lg 1) eeldab, et asja menetleks kohtunik, kelle suhtes ei esine huvide konflikti ega erapooletuse kahtlust. Igal juhul ei näi kohtumenetlus aus ega erapoolik, kui asja menetlev kohtunik on ühe poole aastatepikkune jurist, esindades ja nõustades ühte poolt samas küsimuses, mille üle käesolevas tsiviilasjas vaidlust peetakse. Selliselt ei ole kohus garanteerinud piisavaid tagatisi, et välistada igasugune põhjendatud kahtlus erapooletuses.

Lähtudes eeltoodust palub kostja kohtunikul TsMS § 26 lg 1 alusel ennast taandada. Vastasel juhul palub kostja TsMS § 26 lg 3 alusel käesoleva avalduse lahendamist kohtu esimehe poolt.

4. Menetluslikud järeldused ja lisataotlused

4.1. Kostja juhib tähelepanu, et TsMS § 656 lg 1 p 3 kohaselt on kohtulahendi tühistamise aluseks asjaolu, kui asja lahendas ebaseaduslik kohtukoosseis. Juhul kui kohtunik Kädi Vaker asub asja lahendama vaatamata kostja põhjendatud taandamisavaldusele, tekib oht, et kogu edasine menetlus on õiguslikult tühine, mis on vastuolus menetlusökonoomia ja õigusemõistmise efektiivsuse põhimõtetega (TsMS § 30, § 656 lg 1 p 3, § 669 lg 1 p 3; vt ka Riigikohtu 28.04.2014 otsus nr 3-2-1-23-14, p-d 11–13).

4.2. Tulenevalt TsMS §-st 28 palub kostja menetlusosaliste huvides peatada kõik menetlustoimingud käesolevas asjas kuni taandamisavalduse lõpliku lahendamiseni.

4.3. Kostja sai kohtuniku varasemast pikaajalisest töösuhtest hagejaga ja eelviidatud andmevahetuslepingust ametlikult teada 15.04.2026. Käesolev avaldus on esitatud kohe pärast nende asjaolude teadasaamist TsMS § 25 lg 2 nõude kohaselt.

4.4. Juhul, kui kohtunik ei pea põhjendatuks ennast taandada, palub kostja taandamisavalduse rahuldamata jätmise ning kohtu esimehele edastamise määruuses konkreetselt analüüsida kostja esitatud asjaolusid – eelkõige kohtuniku varasemat **pikaajalist tööd hageja juristina, hageja ja Transpordiameti vahelise andmevahetuslepingu koostamist käesolevat asja menetleva kohtuniku poolt ning sellest tulenevat võimalikku eraviisilist teadmist vaidlusalustest faktidest**. Palume selgitada, kuidas need asjaolud kohtuniku hinnangul ei riiva objektiivse vaatleja silmis kohtuniku erapooletust ja sõltumatust ning kuidas on sellisel juhul asja menetlemine kooskõlas kohtunike eetikakoodeksi punktide 14 ja 25 ning käesoleva taotluse punktis 2 väljatoodud kohtupraktikaga.

Lisad:

1. Õiguskantsleri 18.02.2016 kiri.
2. Tsiviilasi 2-19-121540.
3. Andmevahetusleping Europark.

Lugupidamisega

/digitaalallkiri/

Jüri Rand

Kostja